

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20... оны ... дүгээр
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАНК, ЭРХ БҮХИЙ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН МӨНГӨН
ХАДГАЛАМЖ, МӨНГӨН ХӨРӨНГИЙН ШИЛЖҮҮЛЭГ,
ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ**

/Шинэчилсэн найруулга/

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс иргэн, хуулийн этгээд, Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээдэд мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагаа үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хууль тогтоомж

2.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж, мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагааны тухай хууль тогтоомж нь Иргэний хууль, Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хууль,Банкны тухай хууль, Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай, Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хууль, Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль, Хөдлөх эд хөрөнгө болон эдийн бус хөрөнгийн барьцааны тухай, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хууль, энэ хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

2.3.Үндэсний төлбөрийн систем, түүний үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулж, зохицуулж, хяналт тавихтай холбогдох харилцааг Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулиар зохицуулна.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль нь банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн мөнгөн хадгаламж (цаашид “хадгаламж” гэх), мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэг (цаашид “шилжүүлэг” гэх) болон зээлийн үйл ажиллагаанд үйлчилнэ.

3.2.Энэ хуулиар иргэн, хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээр дамжуулан гүйцэтгэх шилжүүлэгтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.

3.3.Хуульд заасны дагуу хязгаарлагдмал хүрээнд үйлчилгээ үзүүлж байгаа этгээдийн шилжүүлгийн үйл ажиллагаа энэ хуульд хамаарна.

4 дүгээр зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

4.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь иргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлэх хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээнд дараах зарчмыг баримтална:

- 4.1.1.нээлттэй, нийтэд ил тод байх;
- 4.1.2.Нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах;
- 4.1.3.Тэгш оролцоог хангах.

5 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

5.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

5.1.1.“Зээл” гэж банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс гэрээний үндсэн дээр тодорхой зориулалт, хүү, хугацаа, эргэж төлөгдөх нөхцөлтэйгээр бусад этгээдэд аливаа хэлбэрээр олгосон мөнгөн хөрөнгийг;

5.1.2.“Ерөнхий нөхцөл” гэж банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс иргэн, хуулийн этгээд, Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээдэд үзүүлэх хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээнд талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг, хариуцлага, үйл ажиллагааны нийтлэг зохицуулалтыг тусгасан баримт бичгийг;

5.1.3.“Хадгаламж” гэж гэрээний үндсэн дээр иргэн, хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээдээс банк, эрх бүхий хуулийн этгээдэд хадгалуулсан үндэсний мөнгөн тэмдэгт-төгрөг болон гадаад улсын мөнгөн тэмдэгтээр илэрхийлэгдэх мөнгөн хөрөнгийг;

5.1.4.“Төлбөрийн данс” гэж гэрээний үндсэн дээр банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс хэрэглэгчид төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэхээр нээсэн дансыг;

5.1.5.“Хүү” гэж гэрээний үндсэн дээр мөнгөн хөрөнгийг ашигласны хариу төлбөр буюу үнийг;

Тайлбар:зээл, хадгаламжийн үнэ бөгөөд хөрөнгө эзэмшигчийн хувьд орлого, ашиглагчийн хувьд зардлыг ойлгоно.

5.1.6.“Шилжүүлэг” гэж Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 5.1.18-д заасныг;

5.1.7.“Эрх бүхий хуулийн этгээд” гэж хуульд заасны дагуу Монголбанкнаас шилжүүлгийн үйл ажиллагаа, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авсан хуулийн этгээдийг;

5.1.8.“Эцсийн өмчлөгч” гэж Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 3.1.6-д заасныг.

6 дугаар зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээ үзүүлэх журам

6.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагаанд баримтлах энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан ерөнхий нөхцөлийг нийтэд ил тод мэдээлнэ.

6.2.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь иргэн, хуулийн этгээдэд хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээг гэрээний үндсэн дээр үзүүлнэ.

6.3.Энэ хуулийн 6.2-т заасны дагуу гэрээ байгуулахдаа иргэн, хуулийн этгээдийг тухайн үйлчилгээний болон гэрээний нөхцөлтэй танилцах боломж, нөхцөлөөр хангана.

6.4.Энэ хуулийн 2, 3, 4 дүгээр бүлэгт заасан үйл ажиллагааг зөвхөн хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл авсан банк, эрх бүхий хуулийн этгээд эрхэлнэ.

7 дугаар зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс цахим хэлбэрээр үйлчилгээ үзүүлэх

7.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан журмаар бичгээр гэрээ байгуулан данс нээсэн данс эзэмшигчид тухайн данстай холбоотой хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр үзүүлж болно.

7.2.Энэ зүйлийн 7.1.-т заасны дагуу цахим хэлбэрээр үйлчилгээ үзүүлэхэд нууцлалын шаардлага хангасан нууц үг, нууц код, тоон гарын үсэг зэргийг ашиглаж болох бөгөөд эдгээрийг цахим хэлбэрээр хийсэн шилжүүлгийн баримт, зээлийн гэрээ, бусад хэлцэлд зурсан гарын үсэгтэй адилтгаж үзнэ.

7.3.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд дансгүй, эсхүл санхүүгийн тогтвортой харилцаа үүсгээгүй этгээдэд цахим хэлбэрээр аливаа данс нээхийг хориглоно.

8 дугаар зүйл.Ерөнхий нөхцөл

8.1.Банкны хадгаламж, шилжүүлэг, зээл, эрх бүхий хуулийн этгээдийн шилжүүлгийн үйл ажиллагаанд баримтлах ерөнхий нөхцөлийн агуулга, зарчим, хяналтын тогтолцоо түүнд тавих шаардлагыг Монголбанк, хуульд заасны дагуу хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагааны ерөнхий нөхцөлийн агуулга, зарчим, хяналтын тогтолцоо түүнд тавих шаардлагыг Санхүүгийн зохицуулах хороо тус тусын хяналт шалгалтын чиг үүргийн хүрээнд батална.

8.2.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд өөрийн үзүүлэх хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйл ажиллагаанд баримтлах ерөнхий нөхцөлийг энэ хуулийн 8.1-д заасан санхүүгийн хянан зохицуулах эрх бүхий байгууллагаас баталсан агуулга, зарчим, хяналтын тогтолцоо, түүнд тавих шаардлагад нийцүүлэн баталж, санхүүгийн хянан зохицуулах эрх бүхий байгууллагад тэдгээрийн хяналт шалгалтын чиг үүргийн дагуу тус тус хүргүүлнэ.

8.3.Энэ зүйлд заасан ерөнхий нөхцөлийг шинэчилсэн тухай бүр энэ зүйлийн 8.2-т заасны дагуу санхүүгийн хянан зохицуулах эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

8.4.Энэ зүйлд заасан ерөнхий нөхцөлд эрх бүхий хуулийн этгээдээс иргэн хуулийн этгээдэд үзүүлэх хадгаламж, шилжүүлэг, зээлийн үйлчилгээний нөхцөл, талуудын эрх, үүрэг, хүлээх хариуцлага, үйл ажиллагааны журмыг тусгасан байна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ **Хадгаламж, төлбөрийн данс**

9 дүгээр зүйл. Хадгаламж, төлбөрийн данс нээх, хаах

9.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд хадгаламж, шилжүүлгийн үйл ажиллагаа эрхлэхдээ иргэн, хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд (Цаашид “Харилцагч” гэх)-эд Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан баримт бичиг, журмыг баримтлан хадгаламжийн, төлбөрийн данс нээж үйлчилгээ үзүүлнэ.

9.2.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд иргэнд данс нээхдээ дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

9.2.1.хүсэлт;

9.2.2.мөнгөн хөрөнгө захиран зарцуулах этгээдийн төлбөрийн баримтад зурах гарын үсгийн маяг;

9.2.3.эцсийн өмчлөгчийн талаарх мэдээлэл.

9.3.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээдэд данс нээхдээ дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

9.3.1.хүсэлт;

9.3.2.дүрэм, түүнтэй адилтгах бичиг баримт

9.3.3.тамга, тэмдгийн дардас;

9.3.5.мөнгөн хөрөнгө захиран зарцуулах албан тушаалтны овог нэр, төлбөрийн баримтад зурах гарын үсгийн маяг. Гарын үсгийн маяг нь нотариатаар гэрчлүүлсэн байна;

9.3.6.эцсийн өмчлөгчийн талаарх мэдээлэл.

9.4.Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд болон гадаад улсад бүртгэлтэй хуулийн этгээдийн хувьд тэдгээрийг хянан зохицуулж байгаа эрх бүхий этгээдээс тамга, тэмдэг хэрэглэх шаардлага тавьдаггүй тохиолдолд энэ хуулийн 9.3.3 дахь заалт хамаарахгүй.

9.5.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь өөрийн харилцагчид төлбөрийн болон хадгаламжийн данс дахин нээх тохиолдолд тухайн харилцагчийн баримт бичигт орсон өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг шинэчлэн авах үүрэгтэй.

9.6.Харилцагч 9.5-д заасны дагуу банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс шаардсан мэдээллийг өгөхөөс татгалзсан бол Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзах, дансыг хаах хүртэл арга хэмжээ авна.

9.7.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд энэ зүйлийн 2, 3 дахь хэсэгт заасан баримт бичгийг хянан үзээд 10 хоногийн дотор данс нээх буюу эдгээр баримт бичгүүд хуульд заасан шаардлага хангаагүй бол данс нээхээс татгалзана.

9.8.Төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэгч дараах тохиолдолд дансыг хааж болно.

9.8.1.харилцагч данс хаалгах хүсэлтээ бичгээр гаргасан;

9.8.2.харилцагчтай байгуулсан гэрээнд заасан нөхцөл биелэгдсэн;

9.8.3.энэ хуулийн 9.6 дахь хэсэгт заасан нөхцөл бүрдсэн;

9.8.4.хууль тогтоомжид заасан бусад үндэслэлээр.

9.9.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд өөрийн харилцагчийн техникийн хэрэгсэл, програм хангамжийг ашиглан илэрхийлсэн хүсэлтийг үндэслэн цахим хэлбэрээр данс нээж, хааж болно.

9.10.Аливаа дансан дахь мөнгөн хөрөнгийн талаархи мэдээллийг бусдыг хуурч мэхлэх, хуурамч тодорхойлолт гаргах зорилгоор ашиглахыг хориглоно.

9.11.Төрийн өөрийн өмчийн мөнгөн хөрөнгийг зөвхөн Монголбанкинд байршуулна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ХАДГАЛАМЖИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

10 дугаар зүйл.Хадгаламж

10.1.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд /цаашид "Хадгалагч" гэх/-ээс иргэн, хуулийн этгээд, Монгол улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд /цаашид "Хадгалуулагч" гэх/-д Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан журмыг баримтлан гэрээ байгуулж хадгаламжийн үйлчилгээ үзүүлнэ.

10.2.Хадгалагч нь хадгалуулагчтай хадгаламжийн гэрээ байгуулах үедээ өөрийн үйл ажиллагаатай холбоотой үнэн зөв мэдээллийг өгнө.

10.3.Хадгалагч нь өөрийн хадгаламжийн үйлчилгээний нөхцөл, эдгээр үйлчилгээг авч байгаа хадгалуулагчийн гэрээгээр хүлээсэн эрх, үүргийг тэдгээрт ойлгомжтой байдлаар танилцуулна.

11 дүгээр зүйл.Хадгаламжийн гэрээ

11.1.Иргэний хуулийн 454 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу хадгаламжийн гэрээгээр хадгалагч нь хадгалуулагчийн хадгаламжийг тухайн мөнгөн тэмдэгтээр хүүгийн хамт буцаан олгох үүрэг хүлээнэ.

11.2.Хадгаламжийн гэрээнд хадгалалтын хугацаа, хүүгийн хэмжээ, хүү тооцох журам, гэрээ цуцлах, хугацаанаас өмнө дуусгавар болгох нөхцөл, гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гүйцэтгээгүйгээс талуудын хүлээх хариуцлагыг заана.

11.3.Хадгалагч хадгалуулагчтай байгуулах хадгаламжийн гэрээг хадгаламжийн дэвтэр, хадгаламжийн сертификат зэргээр бичгээр, цахим

хэлбэрээр эсхүл техникийн хэрэгсэл, програм хангамжийг ашиглан хүсэл зоригоо илэрхийлэн харилцан тохиролцсоны дагуу байгуулж болно.

11.4.Цахим хэлбэрээр байгуулах хадгаламжийн гэрээ нь хадгалуулагч хүсэл зоригоо илэрхийлэн цахим баримт бичиг үйлдэж, тоон гарын үсэг зурж илгээснийг хадгалагч хүлээн зөвшөөрч хуульд заасан хэлбэрээр баталгаажуулсанаар хүчин төгөлдөр болно.

12 дугаар зүйл.Хадгаламжийн гэрээний хугацаа

12.1.Хадгаламжийн гэрээг тодорхой буюу тодорхой бус хугацаагаар байгуулна.

12.2.Тодорхой хугацаа зааж хадгалуулсан хадгаламжийг хугацаатай хадгаламж, тодорхой бус хугацаагаар хадгалуулсан хадгаламжийг хугацаагүй хадгаламж гэж тус тус тооцно.

12.3.Хадгаламжийн гэрээг тодорхой хугацаагаар байгуулсан бол уг хугацаа дууссаны дараа хадгалагч нь хадгалуулагчийн анхны шаардлагаар мөнгийг буцаан өгч, хүү төлөх үүрэгтэй.

12.4.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд хугацаагүй хадгаламжийн гэрээг зөвхөн иргэнтэй байгуулна.

12.5.Гэрээнд заасан хугацаа дууссан боловч хадгалуулагч хадгалуулсан мөнгөө буцаан авах тухай, эсхүл гэрээг дахин сунгуулах шаардлага тавиагүй бол уг хадгаламжийг хугацаагүй хадгаламжид тооцож, хүүг хугацаагүй хадгаламжийн адил хэмжээгээр бодно. Хэрэв хадгаламжийн гэрээнд заасан бол хугацаатай хадгаламжийн хугацаа дууссан тохиолдолд уг гэрээний хугацааг тодорхой хугацаагаар сунгаж болно.

12.6.Тодорхой хугацаагаар байгуулсан хадгаламжийн гэрээг хадгалагч нэг талын санаачилгаар өөрчлөх, хугацаанаас өмнө цуцлах эрхгүй.

12.7.Хадгаламжийн гэрээний хугацааг дансанд орлогын гүйлгээ хийгдсэн өдрөөс эхлэн тоолж, зарлагын гүйлгээ хийгдсэн өдрөөр дуусгавар болгоно.

12.8.Хугацаатай хадгаламжийн гэрээг тохиролцсон хугацаанаас өмнө хадгалуулагчийн хүсэлтээр цуцлахад хадгалуулсан хугацаанаас нь хамааруулан хадгаламжийн хүүг гэрээнд заасан хэмжээгээр бууруулж болно.

12.9.Хадгалуулагч нь хадгалагчаас энэ зүйлийн 12.3, 12.6 дахь хэсэгт заасан үүргээ гүйцэтгээгүйгээс учирсан хохирол болон гэрээнд заасан бол анз төлүүлэхээр шаардах эрхтэй.

12.10.Хадгалуулагч нь хадгаламжийн гэрээг цуцлах, хадгаламжаас зарлагын гүйлгээ хийх тохиолдолд хадгалагчид урьдчилан мэдэгдэнэ. Ийнхүү урьдчилан мэдэгдэх доод хугацааг хадгаламжийн гэрээнд тусгах бөгөөд энэ хугацаа нь 3 хоногоос ихгүй байна.

12.11.Хадгаламжийн дансыг төлбөрийн дансны зориулалтаар ашиглахгүй бөгөөд аливаа төлбөрийн хэрэгсэлтэй холбохыг хориглоно.

13 дугаар зүйл.Мөнгөн хадгаламжийн хүү

13.1.Хадгаламж хүүтэй байна.

13.2.Хугацаатай хадгаламжийн хүүгийн хэмжээ нь гэрээнд өөрөөр заасан эсхүл хадгалуулагчаас хадгаламжийн гэрээг хугацаанаас өмнө цуцалсан, хадгаламжийн данснаас хуульд заасан үндэслэлээр зарлагын гүйлгээ хийснээс бусад тохиолдолд анх тохиролцсон хэвээр байна.

13.3.Хадгаламжийн гэрээнд заасан хүүгийн хэмжээ өөрчлөгдөөгүй тохиолдолд хугацаатай хадгаламжид орлогын гүйлгээ хийсэн тохиолдолд хүүг уг гэрээний дагуу хэвээр мөрдөнө.

13.4.Хадгаламжийн хүүгийн хэмжээг хадгалагчаас өөрчлөх тохиолдолд энэ тухай нийтэд 1 сарын өмнө мэдэгдэнэ. Ийнхүү мэдэгдсэнээс хойшхи хугацаанд хийсэн аливаа орлогын хувьд хадгалагчаас өөрчлөн тогтоосон хэмжээгээр хүүг тооцно.

13.5.Энэ хуулийн 13.4-т заасны дагуу өөрчлөлт орсон хүүгийн хэмжээг хадгалуулагч зөвшөөрөхгүй бол нэмж хийсэн орлогын хувьд хадгалуулахаас татгалзаж болно.

13.6.Хугацаагүй хадгаламжийн дансанд орлогын гүйлгээ хийх, данс хаахаас бусад аливаа гүйлгээ хийх тохиолдолд гэрээнд заасны дагуу хүүг бууруулж болно. Дансыг хааснаар хугацаагүй хадгаламжийн гэрээ дуусгавар болно.

13.7.Хадгаламжийн хүүгийн хэмжээг бодох аргачлалыг Монголбанк тогтооно.

14 дүгээр зүйл.Хадгалуулагч, хадгалагчийн эрх, үүрэг

14.1.Хадгалуулагч дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

14.1.1.хадгалуулсан мөнгөн хөрөнгөө захиран зарцуулах хэлбэрийг сонгох;

14.1.2.хадгалуулсан мөнгөн хөрөнгөндөө хүүгийн орлого авах;

14.1.3.хадгаламжийн гүйлгээ, үлдэгдлийг дансны хуулга болон болон холбогдох бусад баримттай тулган шалгах;

14.1.4.хадгаламжаас гэрээнд заасан хугацааны дотор зарлагын гүйлгээ хийхгүй байх, зайлшгүй тохиолдолд гүйлгээ хийхээр бол хүсэлтийг бичгээр гаргаж, гэрээнд өөрчлөлт оруулахаар хадгалагчтай харилцан тохиролцох;

14.1.5.гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол хадгаламжийг дундаа хамтран өмчлөх, итгэмжлэл олгох;

14.1.6.хадгаламжийг өвлүүлэх, гэрээслэх;

14.1.7.хадгаламжийг бэлэглэх;

14.1.8.хадгалагчаас үүргээ зохих ёсоор биелүүлээгүйгээс учирсан хохирлыг арилгуулахаар эрх бүхий байгууллагад хандах, шүүхэд нэхэмжлэх;

14.1.9.хадгаламжийг барьцаалах;

14.1.10.хадгалагчаас энэ хуулийн 12.6, 14.2.5, 14.2.6-д заасан үүргээ гүйцэтгээгүйгээс учирсан хохирол болон гэрээнд заасан бол торгууль, алданги төлүүлэхээр шаардах;

14.1.11.талуудын харилцан тохиролцсон бусад эрх, үүрэг.

14.2.Хадгалагч дараах эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ:

14.2.1.хадгалуулагчийн нэр дээр данс нээж хадгаламжийн дэвтэр эсхүл сертификат зэрэг үнэт цаас олгох;

14.2.2.хадгалуулагчийн хадгаламжаас зөвхөн түүний зөвшөөрөл буюу даалгавраар гүйлгээ хийх;

14.2.3.хадгалуулагчийн тавьсан анхны шаардлагаар гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу түүний хадгалуулсан мөнгийг буцаан өгч, хүү төлөх;

14.2.4.хадгаламжийн хүүгийн хэмжээг үнэн зөв бодож, олгох;

14.2.5.Хадгалуулагч болон гуравдагч этгээд нууц гэж үзсэн аливаа мэдээллийг хуульд зааснаас бусад тохиолдолд бусдад аливаа хэлбэрээр гаргаж өгөх, задруулах, ашиглахгүй байх;

14.2.6.харилцагчийн мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах;

14.2.7.өөрийн буруугаас учруулсан хохирлыг нөхөн төлөх;

14.2.8.хууль, гэрээнд заасан бусад эрх, үүрэг.

14.3.Хадгалагч нь хадгаламжид авсан мөнгөн хөрөнгийг өөрийн гүйлгээнд хэрэглэн түүний бүрэн бүтэн байдлыг хангана.

15 дугаар зүйл.Хадгаламжийн данс

15.1.Хадгалагч нь хадгалуулагч тус бүрт хадгаламжийн данс нээнэ.

15.2.Хадгалуулагч нь хадгаламжийн сертификат зэрэг үнэт цаас авсан бол данс нээхгүй байж болно.

16 дугаар зүйл.Хадгаламжид холбогдох гүйлгээний талаархи зохицуулалт

16.1.Хадгалуулагч нь хадгаламжийн орлого, зарлагын гүйлгээг бичгээр олгосон итгэмжлэл бүхий төлөөлөгчөөр дамжуулан хийлгэж болно. Хадгалагч хуульд заасан шаардлага хангасан хүчин төгөлдөр итгэмжлэл, итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн хуульд заасан (Иргэний үнэмлэх) бичиг баримтыг үндэслэн гүйлгээ хийнэ.

16.2.Хадгалуулагч нас барсан болон нас барсан гэж зарлагдсан тохиолдолд хадгалагч хадгаламжийг хууль ёсны буюу гэрээслэлээр өв залгамжлах эрх бүхий этгээдэд олгох, эсхүл тухайн хадгаламжийн гэрээг түүний нэр дээр шинэчлэн хийж болно.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

ШИЛЖҮҮЛГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

17 дугаар зүйл. Шилжүүлэг гүйцэтгэх

17.1. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь иргэн, хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд (Цаашид "Харилцагч" гэх)-тэй байгуулсан гэрээ, түүний даалгавар, зөвшөөрлийг үндсэлэн шилжүүлгийг гүйцэтгэнэ.

17.2. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь харилцагчийн шилжүүлгийг гүйцэтгэхдээ уг төлбөрийн баримтын бүрдүүлбэрийг шалгасны үндсэн дээр харилцагчийн мөнгөн хөрөнгийн дүнд багтаан шилжүүлгийг гүйцэтгэнэ.

17.3. Төлбөрийн баримт нь бичгийн болон цахим хэлбэртэй байж болно.

17.4. Төлбөрийн баримтын бүрдүүлбэрийг ерөнхий нөхцөлд тусгасан байна.

17.5. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд харилцагчаас ирүүлсэн төлбөрийн гүйлгээг шилжүүлгийг хүлээн авсан дэс дарааллыг баримтлан Монголбанкнаас баталсан журамд заасан хугацаанд төлбөрийн системд дамжуулна.

17.6. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээр дамжуулан гүйцэтгэх хадгаламж, зээл, төлбөрийн дансны орлого, зарлагын гүйлгээ нь бэлэн болон бэлэн бус хэлбэртэй байж болно.

17.7. Бэлэн бус мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлгийг хуульд заасны дагуу Монголбанкнаас зөвшөөрсөн биет, биет бус төлбөрийн хэрэгслээр гүйцэтгэж болно.

17.8. Төлбөрийн нэхэмжлэлээр хийх төлбөрийг гагцхүү төлбөр хариуцагчийн мөнгөн хөрөнгийг зарцуулах эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрлөөр гүйцэтгэнэ. Векселиэр хийх шилжүүлгийг Векселийн тухай хуулиар зохицуулна.

17.9. Банк, эрх бүхий хуулийн этгээд өөрийн алдаатай хийсэн мөнгөн төлбөрийн шилжүүлгийг залруулж харилцагчийг хохиролгүй болгоно.

17.10. Энэ хуулийн 17.5-д заасан хугацаанд шилжүүлгийг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр гүйцэтгээгүйгээс үүсэх хохирлыг банк, эрх бүхий хуулийн этгээд хариуцна.

17.11. Данс эзэмшигчийн хүсэлтээр банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь гүйлгээ хийгдсэн дансны хуулгыг данс эзэмшигчид өгнө.

17.12. Монголбанк мөнгөн хөрөнгийн шилжүүлэгтэй холбогдох харилцааг зохицуулах журам, зааврыг баталж, шийдвэр гаргаж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.

18 дугаар зүйл. Төлбөрийн данс, төлбөрийн дансны дэд эзэмшигч

18.1. Төлбөрийн дансны үлдэгдэлд хүү тооцохгүй.

18.2. Төлбөрийн данс нь данс эзэмшигч, дэд данс эзэмшигчтэй байж болно.

18.3.Төлбөрийн данс эзэмшигчээс олгосон эрхийн хүрээнд төлбөрийн данснаас данс эзэмшигчийн эрхийг хязгаартайгаар хэрэгжүүлэх эрх бүхий этгээдийг төлбөрийн дансны дэд данс эзэмшигч (цаашид "Дэд эзэмшигч" гэх)гэнэ.

18.4.Дэд эзэмшигч нь төлбөрийн данс эзэмшигчээс хуульд заасны дагуу олгосон итгэмжлэлийн хүрээнд төлбөрийн данснаас зарцуулалт хийнэ.

18.5.Дэд эзэмшигчид хуульд заасан төлбөрийн данс эзэмшигчид тавих шаардлагыг нэгэн адил тавина.

19 дүгээр зүйл. Төлбөр хүлээн авагч

19.1.Төлбөр хүлээн авагч нь ажил, үйлчилгээний үнэ, хөлс, нийлүүлсэн бараа, бүтээгдэхүүний үнийг энэ хуулийн 17.4-т заасан төлбөрийн баримтын бүрдүүлбэрийг хангасан баримтын дагуу нэхэмжилнэ.

20 дугаар зүйл. Төлбөр хариуцагч

20.1.Төлбөр хариуцагч гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний болон худалдан авсан бараа, бүтээгдэхүүний үнэ хөлсийг төлөхийг зөвшөөрсөн бол энэ хуулийн 17.4-т заасан төлбөрийн баримтын бүрдүүлбэрийн дагуу төлбөр төлөх үүрэг хүлээнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

БАНК, ЭРХ БҮХИЙ ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

21 дүгээр зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн зээлийн үйл ажиллагаа

21.1.Зээлийн харилцаа зээлдүүлэгчээс зээлдэгчид гэрээнд тохиролцсон хэлбэрээр олгосноор эхэлж зээлдэгч зээлдүүлэгчид буцаан төлснөөр дуусгавар болно.

21.2.Зээлдүүлэгч нь зээлийн зориулалт, хүүгийн хэмжээ, хугацаа болон бусад нөхцөлийг тогтоон нийтэд мэдээлэх үүрэгтэй.

21.3.Зээлдүүлэгч нь зээлийн зориулалт, зээлийн хүү, хугацаа болон бусад нөхцөлийн талаар зээлдэгчтэй харилцан тохиролцож байгуулсан зээлийн гэрээний үндсэн дээр түүнд зээлийн данс нээж, зээл олгоно.

21.4.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол зээлийг зээлжих эрх, зээлийн карт, зээлийн шугам зэрэг хэлбэрээр, техникийн хэрэгсэл, програм хангамж ашиглан олгож болно.

21.5.Гэрээнд заасны дагуу зээлийг зээлдэгчийн төлбөрийн дансанд шилжүүлсэн, эсхүл зээлдэгч зээлийн данснаас зээлээ ашигласныг зээл олгосонд тооцно.

21.6.Зээл олгох хэлбэрийг зээлдэгч, зээлдүүлэгч нь зээлийн гэрээндээ харилцан тохиролцоно.

21.7.Гадаад валютаар зээл хүссэн зээлдэгчид ханшийн эрсдэлийн талаарх зөвлөмж, мэдээллийг зээлдүүлэгч өгнө.

21.8.Зээлийг гэрээнд заасан зориулалтаар нь ашиглана. Олгосон зээлийн ашиглалтыг зээлдүүлэгч шалгаж, зээлдэгч зээлийн зориулалтын дагуу ашиглаагүй, зээлдэгчийн эд хөрөнгийн байдал доройтож зээлийг буцаан төлөх чадваргүй болох нөхцөл байдал бий болсон бол зээлдүүлэгч зээл олгохоос татгалзах, олгосон зээлийг нэн дариу буцаан шаардах эрхтэй.

21.9.Зээлдэгч зээлээ төлсөн эсхүл зээлийн гэрээний үүрэг дуусгавар болсон тохиолдолд зээлдүүлэгч зээлдэгчийн зээлийн дансыг хааж, зээлийн барьцаа хөрөнгийг чөлөөлж, энэ талаар улсын бүртгэлийн байгууллагад мэдэгдэнэ.

21.10.Банкнаас олгох зээлийн барьцаа хөрөнгийн үнэлгээтэй холбоотой журмыг Монголбанк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс олгох зээлийн барьцаа хөрөнгийн үнэлгээтэй холбоотой журмыг Санхүүгийн зохицуулах хороо тус тус баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.

21.11.Банкнаас олгох зээлийн үйл ажиллагаатай холбоотой журмыг Монголбанкнаас баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.

21.12.Гадаад валютын эх үүсвэртэй этгээдэд гадаад валютын зээл олгоно.

22 дугаар зүйл.Зээлийн гэрээ

22.1.Иргэний хуулийн 451.1-д заасны дагуу банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс зээл олгох гэрээгээр банк, эрх бүхий хуулийн этгээд нь мөнгөн хөрөнгийг хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу тодорхой хугацаатайгаар зээлдэгчид шилжүүлэх, зээлдэгч нь гэрээнд заасан хугацаанд уг мөнгөн хөрөнгө, гэрээнд заасан бол хүүг буцаан төлөх үүргийг тус тус хүлээнэ.

22.2.Зээлийн гэрээнд дараах зүйлийг тусгасан байна:

22.2.1.зээлийн хэмжээ;

22.2.2.валютын төрөл;

22.2.3.зээлийн дансны дугаар;

22.2.4.зээлийн зориулалт;

22.2.5.зээлийн гэрээний хугацаа;

22.2.6.зээлийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн эргүүлэн төлөх нөхцөл;

22.2.7.зээлийн хүүгийн хэмжээ;

22.2.8.зээлийн гэрээнд оролцогч талуудын оршин байгаа, оршин суугаа газрын хаяг;

22.2.9.гэрээгээр тохиролцсон бол үүргийн гүйцэтгэлийг хангах арга хэлбэр;

22.2.10.гэрээний нөхцөлийг өөрчлөх, гэрээг цуцлах нөхцөл;

22.2.11.хуулиар хориглоогүй шаардлагатай бусад.

22.3.Гэрээнд заасан бол зээлдэгч нь зээлийн гэрээний хугацаа дуусахаас өмнө зээлийг түүний хүү, нэмэгдүүлсэн хүүгийн хамт буцаан дуудах эрхтэй бөгөөд ийнхүү буцаан дуудсанаар зээлийн гэрээний хугацаа дуусгавар бол тооцно.

22.4.Зээлийн гэрээний хугацаа дууссан нь гэрээний үүргээ хугацаандаа биелүүлээгүй зээлдэгчийг зээл, түүний хүү, нэмэгдүүлсэн хүүг төлөх үүргээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

22.5.Гэрээнд заасны дагуу зээлийн төлбөрийг бүхэлд нь буцаан дуудах нөхцөл байдал үүссэн нь зээлдэгчийг зээл, түүний хүү, нэмэгдүүлсэн хүүг төлөх үүргээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

22.6.Тодорхой төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр олгох зээлийн эх үүсвэрийг зээлдүүлэгчид хамтарч гаргаж болно. Хамтарч зээл олгохдоо энэ талаар гэрээ байгуулна.

22.7.Засгийн газрын мэдлийн гадаад эх үүсвэр, олон улсын байгууллагын хөрөнгийн эх үүсвэрээр хийгдэх зээлийн харилцааг зээлдэгч болон Засгийн газар, төлбөр тооцоог гүйцэтгэгч банк, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий хуулийн этгээдийн хооронд байгуулсан гэрээгээр зохицуулна.

22.8.Зээлийн гэрээнд зээлдэгчийн нэгэн адил эрх эдэлж, үүрэг хүлээж байгаа этгээдийг хамтран зээлдэгч гэнэ.

22.9.Зээлийн гэрээнд зааснаар гэрээний үүргийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн хүлээх үүрэг бүхий этгээдийг хамтран үүрэг гүйцэтгэгч гэнэ.

23 дугаар зүйл.Зээлийн хүү

23.1.Зээлдүүлэгчээс олгох зээл нь хүүтэй буюу хүүгүй байж болно.

23.2.Зээлийг ашигласан хугацаанд гэрээнд заасан хэмжээгээр тооцсон зээлдэгчийн хариу төлбөр нь зээлийн хүү болно.

23.3.Зээлийн хүүг зээлийг ашигласан хугацаагаар тооцно.

23.4.Зээлдэгч нь зээлийг заасан хугацаанд төлөөгүй бол зээлийн гэрээний үүргээ бүрэн биелүүлж дуусах, эсхүл зээлийн гэрээг цуцлах хүртэл хугацаанд зээлийн үндсэн хүү, гэрээнд заасан бол нэмэгдүүлсэн хүү төлнө.

23.5.Зээлийн гэрээг цуцалсанаас хойш зээлийн мөнгөн төлбөрийн үүргийг бүрэн гүйцэтгэх хүртэл хугацаанд хэтэрсэн хугацааны хүүг Монголбанкны бодлогын хүүгийн хэмжээгээр тооцож төлнө.

23.6.Зээлийн хүүгийн хэмжээг бодох аргачлалыг Монголбанк батална.

24 дүгээр зүйл.Зээлийн хувийн хэрэг

24.1.Зээлдүүлэгч нь зээлдэгч бүрийн нэр дээр зээлийн хувийн хэрэг нээж хөтөлнө.

24.2.Зээлийн хувийн хэрэг дараахь бүрдүүлбэртэй байна:

24.2.1.зээл олгохыг хүссэн өргөдөл;
24.2.2.зээлийн гэрээ;
24.2.3.зээлийн гэрээний үүргийн гүйцэтгэлийг хангахаар сонгосон арга хэлбэр, түүнтэй холбогдох мэдээлэл;

24.2.4.иргэн бол орлогын талаархи мэдээлэл;
24.2.5.хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээд бол санхүүгийн тайлан;

24.2.6.зээл хүсэгчийн өр, орлогын харьцааг нотолсон баримт бичиг;
24.2.7.зээлийн ашиглалт шалгасан материал;
24.2.8.зээлдэгчийн бусад банкнаас авсан зээл, гуравдагч этгээдийн өмнө хүлээсэн мөнгөн төлбөрийн үүргийн талаарх зээлийн мэдээллийн сангийн мэдээлэл;

24.2.9.зээлдүүлэгчээс зээл олгоход шаардлагатай гэж үзсэн бусад мэдээлэл, баримт бичиг.

24.3.Зээлийн үүргийн гүйцэтгэлд барьцаалах эд хөрөнгийн тодорхойлолтод иргэн, хуулийн этгээд, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн хүрээнд эрх зүйн байдал нь тодорхойлогдсон этгээдээс барьцаалж байгаа эд хөрөнгийг зээлдүүлэгч банк, эрх бүхий хуулийн этгээдээс газар дээр нь очиж, нэг бүрчлэн үзэж өгсөн үнэлэлт, дүнг тусгасан байна. Зээлийн үүргийн гүйцэтгэлд барьцаалсан эд хөрөнгийг шалгасан баримтад дээрх тодорхойлолтыг үндэслэн уг хөрөнгийн бүрэн бүтэн байдал, үнэ, чанар зэргийг бичнэ.

24.4.Зээлийн баталгаа гаргагч, батлан даагчийн бүртгэлд баталгаа гарагч, батлан даагчийн нэр, хаяг, харилцагч банкны нэр, харилцах дансны дугаар зэргийг тусгана. Баталгаа гарагч, батлан даагчийн үйлдвэрлэлийн хүчин чадал, үйл ажиллагааны талаар зээлдэгчийн адил судалж тэмдэглэсэн байна.

24.5.Зээлийн ашиглалтыг шалгасан материалд авсан зээлээ зориулалтын дагуу үр дүнтэй ашиглаж байгаа эсэхийг тодорхой тоо хэмжээ, үнийн дүнгээр нь тодорхойлж бичнэ.

24.6.Зээлдүүлэгч нь зээлдэгчээс зээлийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоос бусад баримт бичиг шаардахыг хориглоно.

25 дугаар зүйл.Зээлийн батлан даалт

25.1.Зээлдэгч нь авсан зээл, түүний хүүг зээлийн гэрээнд заасан хугацаанд төлж чадахыг зээлдүүлэгчийн өмнө баталж, хэрэв төлж чадахгүй бол түүний нэрийн өмнөөс уг төлбөрийг бүхэлд нь буюу хэсэгчлэн гүйцэтгэх үүргийг гуравдагч этгээд хүлээхийг зээлийн батлан даалт, батлан даалт гаргасан этгээдийг батлан даагч гэнэ.

25.2.Зээлдэгч нь Иргэний хуульд заасан шаардлагын дагуу батлан даагчтай гэрээ байгуулна.

25.3.Батлан даагч хүлээсэн үүргээ хууль, гэрээнд заасны дагуу биелүүлж, зээлдэгчийн нэгэн адил хариуцлага хүлээнэ.

25.4.Батлан даагч нь санхүүгийн хувьд уг зээлийн төлбөрийг хийх чадвартай, үл хөдлөх, хөдлөх эд хөрөнгөтэй этгээд байна. Батлан даагчийн санхүүгийн чадварын талаар үйлчлэгч банк, мөнгөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий хуулийн этгээд, улсын бүртгэлд бүртгэсэн байгууллага тодорхойлолт гаргаж болно.

25.5.Зээлдэгч зээлийн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлснээр буюу батлан даагч зээлдэгчийн өмнөөс хүлээсэн үүргээ биелүүлснээр батлан даалт дуусгавар болно.

26 дугаар зүйл.Зээлийн барьцаа

26.1.Зээлийн барьцаатай холбогдсон харилцааг тусгайлсан хуулиар зохицуулна.

27 дугаар зүйл.Зээлийг хугацаанаас өмнө буцаан төлөх

27.1.Зээлдэгч гэрээгээр тохиролцсон хугацаанаас өмнө хэдийд ч зээлийн гэрээний үүргээ бүхэлд нь болон хэсэгчлэн гүйцэтгэж болно.

27.2.Зээлдэгч гэрээгээр тохиролцсон хугацаанаас өмнө зээлийн гэрээний үүргийг гүйцэтгэсэн тохиолдолд зээлийн гэрээ дуусгавар болно.

28 дугаар зүйл.Зээл төлүүлэх

28.1.Зээлийн гэрээнд заасан нөхцөлийн дагуу зээлийг эргүүлэн төлөх үүргийг зээлдэгч хүлээнэ.

28.2.Зээлийн гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол зээл, зээлийн хүүг төлөх хугацаа болмогц зээлдэгч, хамтран зээлдэгч, хамран үүрэг гүйцэтгэгч, баталгаа гаргагч, батлан даагчийн дансан дахь мөнгөн хөрөнгөөс үл маргалдах журмаар төлүүлнэ.

28.3.Зээлийн төлбөр төлүүлэх, өр барагдуулах зорилгоор эд хөрөнгийг түр эзэмших болон өмчлөх, үйл ажиллагааны зардлаа нөхөх зориулалтаар хөлслүүлэх, түрээслүүлэх, худалдах үйл ажиллагаа нь зээл төлүүлэх үйл ажиллагаанд хамаарна.

29 дүгээр зүйл.Зээлийг ангилах

29.1.Зээлдүүлэгч олгосон зээлдээ судалгаа хийж, зээлийнхээ үлдэгдлийг хуульд заасны дагуу ангилна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

ХЯНАЛТ

30 дугаар зүйл.Банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн хадгаламж, төлбөр тооцоо, зээлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих

30.1.Банкны хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа, банк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн шилжүүлгийн үйл ажиллагаанд Монголбанк, эрх бүхий хуулийн этгээдийн хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаанд Санхүүгийн зохицуулах хороо өөрийн хяналт шалгалтын чиг үүргийн хүрээнд дүрэм, журам баталж, хэрэгжилтэд хяналт тавина.

ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ

БУСАД ЗҮЙЛ

31 дүгээр зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

31.1.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

32 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

32.1.Энэ хуулийг 2020 оны ... дугаар сарын ...-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ